

Tillsynsärende - auktoriserade revisorn A-son

Beslut: Revisorsinspektionen ger auktoriserade revisorn A-son en erinran.

1 Inledning

Revisorsinspektionen har tagit emot information rörande auktoriserade revisorn A-son. Informationen, som rör ett revisionsuppdrag i ett aktiebolag för räkenskapsåren 2020-09-01–2021-08-31 och 2021-09-01–2022-08-31, har föranlett inspektionen att öppna detta tillsynsärende.

I ärendet behandlas frågor om revisorns aktivitetsplikt och kommunikation med revisionsklienten.

Aktiebolagets årsredovisning för räkenskapsåret 2020/2021 upprättades med tillämpning av Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) *Årsredovisning i mindre företag* (K2). Årsredovisningen för räkenskapsåret 2021/2022 gavs in till Bolagsverket den 19 juli 2023 men är inte offentliggjord, eftersom den skickades in utan revisionsberättelse.

I revisionsberättelsen för räkenskapsåret 2020/2021 anmärkte A-son på att årsredovisningen inte var upprättad i sådan tid att årsstämman kunde hållas inom sex månader från räkenskapsårets utgång, att skatter och avgifter inte hade betalats i rätt tid och med rätt belopp, att bolaget förbrukat mer än hälften av aktiekapitalet utan att upprätta en kontrollbalansräkning och att det förelåg väsentliga brister i den interna

kontrollen avseende rutinerna för lagerhantering och löpande avstämningar. I övrigt var revisionsberättelsen utan modifieringar eller upplysningar. För räkenskapsåret 2021/2022 har ingen revisionsberättelse lämnats.

2 Utredningen i ärendet

A-son reviderade bolaget för räkenskapsåret 2020/2021. Av utredningen i ärendet framgår att bolaget sommaren 2022 ifrågasatte det fakturerade beloppet för revisionen och efterfrågade en specifikation av nedlagda timmar på uppdraget. Bolaget påminde under september och oktober 2022 och fick svar från A-son tillsammans med den efterfrågade specifikationen den 13 december 2022. Återkopplingen från A-son avslutades med en uppmaning till bolagets företrädare om att höra av sig så att de kunde planera vidare.

I utredningen finns även ett brev från bolaget till A-son daterat den 30 januari 2023. I brevet påpekas bl.a. att bolaget under en längre tid hade efterfrågat underlag för att kunna förstå det debiterade revisionsarvodet för räkenskapsåret 2020/2021. I brevet hade bolaget även frågor om vissa oklarheter kring de tjänster som A-son hade utfört eller inte utfört.

Vidare anges i brevet att bolaget hade hamnat i en finansiellt svår situation och att bolaget skulle utreda möjligheterna för konkurs, rekonstruktion eller annat. Eftersom den marknad som bolaget var verksam på hade kollapsat, såg företrädaren inga möjligheter att attrahera externt kapital. Fortsatt förbrukat eget kapital, förluster och uppsagda krediter nämndes som omständigheter som försvårade fortsatt verksamhet. Bolaget hade skulder för advokatkostnader och skulle troligen tvingas att lämna ett ackordsförslag på 25 procent till borgenärerna. I brevet öppnades upp för revisionsföretaget att vara med på ackordsrundan. Om revisionsföretaget inte gick med på det, erbjöd sig företrädaren att själv betala räkningen för revisionsarvodet och erbjöd 30 procent av det förfallna beloppet. Bolaget avsåg att bestrida räkningarna mot bakgrund av de problem och de brister som hade funnits i revisionsuppdraget men ville ändå räcka ut en hand för att försöka lösa problemet och gå vidare.

I brevet angavs även att för det kommande bokslutet (2021/2022) hade bolaget ingen ny revisor trots att det förmodligen var krav på det. Bolaget behövde förvisso lösa problemet avseende 2020/2021 års revision men saknade medel för det och ansåg det inte lämpligt

att fortsätta samarbetet med A-son på grund av omständigheterna och den problematik som hade varit.

Av A-sons dokumentation kan inte utläsas att han hade någon kontakt med bolaget från det att han tog emot brevet den 30 januari till den 14 juni samma år då bolagets företrädare bad honom göra en skyndsam revision av räkenskapsåret 2021/2022. I e-post den 4 juli 2023, dvs. ca tio månader efter bokslutsdag, svarade A-son att han skulle göra sitt bästa för att hjälpa till men att föregående års revisionsarvode behövde regleras innan någon revision kunde påbörjas. Enligt uppgifter i ett e-postmeddelande från bolagets företrädare till A-son den 14 juli hade han och A-son över telefon diskuterat möjligheten att träffa en överenskommelse om reducerat arvode som företrädaren själv skulle kunna betala genom att ta ett lån. I e-postmeddelandet till A-son bad bolaget om en bekräftelse på att parterna var överens om upplägget. Något svar på detta har Revisorsinspektionen inte fått del av.

Den 19 juli 2023 lämnade bolaget in årsredovisningen för räkenskapsåret 2021/2022 till Bolagsverket utan att bifoga någon revisionsberättelse. I ett följebrev beskrev bolaget delar av de problem som det ansåg sig ha haft med revisorn.

3 Revisorns uppgifter

A-son har uppgett följande.

Bolaget var litet och hade ekonomiska svårigheter. Han var medveten om att han skulle ha problem med sitt oberoende om revisionsarvodena inte reglerades. Hans bedömning var dock att bolaget skulle hitta en lösning och reglera arvoden innan han påbörjade sin granskning av räkenskapsåret 2021/2022. Så fort arvoden hade reglerats skulle han inte ha något fortsatt problem med sitt oberoende.

Under hösten 2022 hade revisionsföretaget fortfarande obetalda kundfakturor för revisionen av räkenskapsåret 2020/2021. Den 13 december 2022 hade han per e-post kontakt med företrädaren för bolaget. Han inkluderade då specifikationer avseende den nedlagda tid som låg till grund för de två utestående fakturorna. Kostnaden för revisionen 2020/2021 låg i nivå med kostnaden för revisionen för räkenskapsåret 2019/2020 och några diskussioner avseende nedlagt tid eller kostnad för det året hade inte förevarit. Sedan han återkopplat till bolaget i december och specificerat nedlagd tid förväntade han sig att utestående fakturor skulle bli betalda och han förhörde sig samtidigt om plan-

eringen av revisionen för 2021/2022. Hans plan var att återkomma med mer detaljerad instruktion för att kunna påbörja revisionen av 2021/2022 så snart bolaget hade upprättat ett bokslut och reglerat de utestående fordringar.

Den 30 januari 2023 fick han e-post från bolaget med ett bifogat brev avseende bland annat synpunkter på kostnaden för revisionen av föregående år. Brevet inkluderade information om att bolaget var i en finansiellt svår situation. Hans bedömning var att det inte fanns skäl att ifrågasätta revisionsarvodet, eftersom det var i linje med avtalet och att han endast hade fakturerat för nedlagda timmar. Han hade så klart kunnat avgå redan under våren men bedömde då att bolaget på grund av sin svåra ekonomiska situation skulle få mycket svårt att hitta en ny revisor. Om han hade avgått, hade bolaget utan revisor fått otroligt svårt att hitta en lösning som skulle gjort det möjligt att driva bolaget vidare. Han ville dock ge bolaget så lång tid som möjligt att lösa sin ekonomi innan han avgick och försatte bolaget i revisorsnöd.

Han var vid denna tidpunkt också medveten om att den redovisningskonsult som tidigare upprättat bokslut och årsredovisning hade avsagt sig uppdraget och att bolaget därmed var tvunget att anlita en ny redovisningskonsult. Under hela våren hade han och bolaget en dialog om hur fordringarna skulle regleras och bolagets företrädare gav då sken av att de önskade reglera dessa och upprätta bokslut och årsredovisning för honom att revidera. Eftersom bolaget var litet och endast hade en styrelseledamot, hade de en stor del av kontakten via telefon. Hans övertygelse var att bolaget jobbade för att se till att erhålla ytterligare finansiering och därigenom kunna lösa utestående skulder, antingen via extern finansiering eller genom egen insats.

Den 14 juni 2023 fick han e-post från bolaget som besvarades samma dag och där företrädaren även skickade ytterligare mail och ursäktade sig för sin frånvaro under en period. Företrädaren hänvisade även till en ny redovisningskonsult som hade upprättat bokslutet för 2021/2022. Den 4 juli skickade han e-post till företrädaren där han skriftligen uttalade att det är ett bokföringsbrott att inte lämna in årsredovisningen i tid, något han även muntligen hade framfört tidigare. Han informerade vid denna tidpunkt även om att föregående års mellanhavanden måste regleras innan revisionen för räkenskapsåret 2021/2022 kunde påbörjas.

I e-postkorrespondensen med bolaget i juni och juli 2023 hade han en dialog med bolagets företrädare om hur fordringarna kunde regleras. Tyvärr lyckades bolaget inte komma hela

vägen i mål med finansieringen, vilket medförde att han inte kunde utföra revisionen av bokslutet för räkenskapsåret 2021/2022. Utan den löpande dialogen och hans tilltro till att bolaget skulle reglera sina skulder så hade han avgått tidigare.

Hans oberoende har nu påverkats av den omständigheten att bolaget anmält honom till Revisorsinspektionen liksom av den information som han har fått om att bolaget själv hade skickat in årsredovisningen till Bolagsverket utan att han som revisor fått möjlighet att genomföra sitt revisionsarbete. Han har därför anmält sitt utträde som revisor från bolaget.

4 Bedömning och val av disciplinär åtgärd

Revisorns aktivitetsplikt

Enligt 7 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551) ska en ordinarie bolagsstämma (årsstämma) hållas inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår. Vid årsstämman ska styrelsen lägga fram en årsredovisning och en revisionsberättelse. Detta innebär att årsredovisningen måste vara upprättad och reviderad inom sexmånadersfristen. Enligt god revisionssed ska en revisor planera sitt arbete så att revisionen kan utföras och revisionsberättelsen avlämnas inom föreskriven tid. Detta innebär att revisorn ska följa upp att bolagets styrelse låter upprätta årsredovisningen och ger honom eller henne tillfälle att granska den. Om överlämnandet av årsredovisningen och övrigt räkenskapsmaterial drar ut på tiden, så att det finns risk för att årsstämman inte kommer att kunna hållas inom föreskriven tid, ska revisorn i enlighet med god revisionssed informera styrelsen om dess skyldigheter i aktuellt avseende. Om muntliga uppmaningar inte följs, bör revisorn skriftligen uppmärksamma styrelsen på dess skyldigheter.

I detta fall hade bolaget ett brutet räkenskapsår som löpte september – augusti. Årsredovisningen skulle därför ha upprättats senast den 28 februari 2023. Såvitt utredningen utvisar upprättades emellertid årsredovisningen för 2021/2022 först i juni 2023.

Det ålåg A-son att vidta åtgärder för att förmå bolagets företrädare att upprätta årsredovisningen i tid. Den enda kommunikation som Revisorsinspektionen har fått del av som tyder på att A-son hade för avsikt att påbörja en revision i tid är hans e-postmeddelande från den 13 december 2022. Inte heller i det meddelandet efterfrågades

emellertid något material från bolaget. Även om det förekom viss kontakt över telefon under perioden september 2022 – februari 2023 ledde denna inte till att bolaget sände över någon fullständig och undertecknad årsredovisning så att revisionen kunde avslutas i rätt tid. Såsom Revisorsinspektionen har uttalat i ett flertal beslut bör revisorn i en sådan situation skriva till bolagets styrelse och påtala dess skyldigheter.¹ Med hänsyn till omständigheterna – däribland att årsredovisningen för ett tidigare år hade upprättats för sent – borde A-son ha gjort detta redan i slutet av år 2022. Han hade förvisso viss skriftlig kontakt med bolaget i december 2022. Denna kontakt innefattade dock inte någon tydlig uppmaning till bolaget att påbörja arbetet med årsredovisningen.

Genom att inte tillräckligt aktivt ta kontakt med bolagets styrelse har A-son brutit i den aktivitetsplikt som en revisor har i en situation av detta slag. Han har härigenom åsidosatt god revisionssed.

Revisorns kommunikation med bolaget

I ärendet är utrett att bolaget inte betalade fakturerade revisionsarvoden för räkenskapsåret 2020/2021. I stället sökte bolagets företrädare fortlöpande under hösten 2022 A-son för att få en specifikation av nedlagt arbete. Någon sådan specifikation lämnades dock inte förrän i december samma år. I januari 2023, dvs. fem månader efter bokslutsdatum för efterföljande räkenskapsår, meddelade bolaget att det bestred fakturorna och att det hade betalningssvårigheter. Bolaget ifrågasatte även lämpligheten i att A-son kvarstod som revisor på uppdraget. Trots detta kvarstod A-son som revisor i uppdraget utan att utföra något revisionsarbete. Först i juni 2023, dvs. nästan 10 månader efter utgången av det aktuella räkenskapsåret, hade han en ytterligare dokumenterad kontakt med bolaget. Det var också först då som han skriftligen meddelade att han begärde betalning för hela beloppet, innan han kunde sätta igång med revisionsarbetet. Han avsåg sig uppdraget i oktober 2023.

Vid bedömningen av om A-son kommunikation med bolaget mot bakgrund av omständigheterna var tillräcklig finns anledning att notera att en tvist om utebliven betalning av revisionsarvode i vissa fall kan utgöra skäl för en revisor att avgå från ett revisionsuppdrag. Av god revisorssed följer emellertid att en revisor inte utan tungt vägande skäl får avgå från ett revisionsuppdrag vid en sådan tidpunkt att revisionen

---

¹ Se bl.a. Revisorsinspektionens beslut den 21 april 2023, dnr 2022-1129 och den 14 juni 2012 i dnr 2011-1738.

försvåras eller försenas. Utebliven eller bristande betalning av revisionsarvode utgör inte i sig ett sådant skäl.² Det ska dock samtidigt framhållas att revisorsnöd aldrig är ett godtagbart skäl för att kvarstå i ett revisionsuppdrag om förhållandena i övrigt är sådana att revisorn av oberoendeskäl inte kan behålla uppdraget.³

Enligt Revisorsinspektionens bedömning måste det redan i samband med A-sons kommunikation med bolaget under hösten 2022, och i vart fall senast i januari 2023, ha stått klart för honom att det förelåg en tvist om utebliven betalning som kunde påverka hans oberoende och därmed också hans möjligheter att kvarstå som revisor i bolaget. Han har själv uppgett att det förelåg en oberoendeproblematik så länge som revisionsarvodet förblev oreglerat. Omständigheterna var alltså sådana att han själv borde ha varit aktiv i sin kommunikation med bolaget för att säkerställa att han fick betalt för revisionsarvodet i god tid innan han avsåg att påbörja revisionen för efterföljande räkenskapsår. Hans bristande kommunikation vad gäller betalningen av revisionsarvodet medförde dessutom att ett utträde som revisor vid varje given tidpunkt från januari 2023 riskerade att försätta bolaget i revisorsnöd. Genom att brista i sin kommunikation med bolaget har han åsidosatt god revisorssed.

Disciplinär åtgärd

A-son ska därför, enligt 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883), meddelas en disciplinär åtgärd. Revisorsinspektionen finner att en erinran i detta fall utgör en tillräcklig åtgärd.

Ärendet har avgjorts av Revisorsinspektionen genom Tillsynsnämnden för revisorer. I beslutet har deltagit f.d. justitierådet Sten Andersson, ordförande, kammarrättslagmannen Christina Eng, vice ordförande, enhetschefen Tomas Algotsson, auktoriserade revisorn Maria Danckler, rådgivaren Sophie Degenne, auktoriserade revisorn Magnus Fredmer, redovisningsexperten Claes Norberg, advokaten Emma Norburg och docenten Jessica

---

² Se Revisorsinspektionens beslut den 10 juni 2010, dnr 2009-1679.

³ Se Revisorsinspektionens beslut den 1 november 2012, dnr 2011-780.

Östberg. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt revisionsdirektören Patrik Israelsson och avdelningsdirektören Claudia David Toronjo, som har föredragit ärendet, varit närvarande.

Sten Andersson

Claudia David Toronjo

Hur man överklagar, se bilaga.